

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS KALBOS ĮSTATYMO NR. I-779 PAPILDYMO 8 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo Nr. I-779 papildymo 8 straipsniu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas atsižvelgiant į augantį imigrantų kiekį Lietuvoje per paskutinius kelerius metus, o ypač – po Rusijos pilno masto karo Ukrainoje pradžios. Taip pat pastebimas ir didėjantis imigrantų skaičius iš vidurio Azijos valstybių – Kirgizijos, Tadžikistano, Uzbekistano ir kt.

Atkreiptinas dėmesys, kad vis daugiau yra susiduriama su užsienio, o ypač rusų kalba, kuomet siekiama gauti paslaugas ar prekes. Manoma, kad Lietuvos Respublikos piliečiai turi turėti teisę sulaukti aptarnavimo valstybine kalba – 2021 m. Statistikos departamento skelbti gyventojų surašymo rezultatai atskleidė, jog rusų kalba moka apie 60 proc. visų Lietuvos gyventojų, tad net 40 proc. Lietuvos gyventojų yra priversti susidurti su aptarnavimu jiems nesuprantama kalba.

Projekto tikslas – užtikrinti vartotojų galimybę gauti aptarnavimą valstybine kalba.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Seimo narė Dalia Asanavičiūtė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu nenumatyta, kad juridiniai ir fiziniai asmenys, Lietuvos Respublikoje tiesiogiai parduodantys prekes ir (arba) teikiantys paslaugas, užtikrintų vartotojų aptarnavimą lietuvių kalba pagal Vyriausybės nustatytas kalbos mokėjimo kategorijas.

Prekių ženklinimas ir informacijos suteikimas apie prekes ir paslaugas valstybine kalba yra numatytas kituose teisės aktuose, tačiau tikslinga būtų tai numatyti ir valstybinės kalbos įstatyme.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Priėmus įstatymą, juridiniai ir fiziniai asmenys, Lietuvos Respublikoje parduodantys prekes ir (arba) teikiantys paslaugas, bus įpareigoti užtikrinti vartotojų aptarnavimą lietuvių kalba pagal Vyriausybės nustatytas kalbos mokėjimo kategorijas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Atkreiptinas dėmesys, kad būtų sumažintos galimybės užsieniečiams, nemokantiems lietuvių kalbos, įsidarbinti paslaugų pardavimo srityje, susijusioje su tiesioginiu klientų aptarnavimu, tačiau manoma, kad tai galėtų paskatinti užsieniečius labiau integruotis į Lietuvos visuomenę bei mokytis nors bent šnekamosios lietuvių kalbos.

Manoma, kad reikėtų suteikti prieigą užsieniečiams mokytis lietuvių kalbos, tokia galimybė turėtų būti laisvai prieinama nemokamai visiems norintiems mokytis valstybinės kalbos.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Projekto įgyvendinimas neturės neigiamos įtakos verslui ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Projektą su juo privalės būti suderinti visi susiję teisės ir poįstatyminiai aktai.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekte keičiamos sąvokos iki Įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui bus suderintos su Valstybine lietuvių kalbos komisija ir aprobuotos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti nereikia priimti papildomų įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Vartotojų aptarnavimas“, „vartotojų aptarnavimas lietuvių kalba“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.